

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री ओमप्रकाश मिश्र
आदेश

०७०-WO-०३२८

विषय: उत्प्रेषण समेत।

बाँके जिल्ला, बेतहनी गा.वि.स. वडा नं. १ घर भई इलाका प्रहरी कार्यालय चौरजहारी रुकुममा प्र.ज. पदमा कार्यरत रही नोकरीबाट हटाइएका निरजकुमार बाहुन.....१ निवेदक

विरुद्ध

जिल्ला प्रहरी कार्यालय, दाङ्गाका प्रहरी उपरिक्षक गणेशबहादुर ऐर.....१
मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय, सुर्खेत१ विपक्षी
प्रहरी नायव महानिरीक्षक, मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय सुर्खेत१

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम यस अदालतमा दायर हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य र आदेश यसप्रकार छः-

म निवेदक मिति २०६४।१२।४ मा प्रहरी जवानबाट प्रहरी सेवामा शुरू नियुक्ति भएदेखि दुर्गम जिल्लाका साथै विगतमा सशस्त्र द्वन्द्वबाट प्रभावित जिल्ला रुकुम, दाङसमेतमा बसी देश र जनताको सेवामा समर्पित रही इमान्दारीताका साथ आफ्नो पदिय दायित्व एवं कर्तव्य निर्वाह गर्दै आईरहेको थिए। मेरो दरबन्दी कायम रहेको इलाका प्रहरी कार्यालय चौरजहारी रुकुममा कार्यरत रहेको अवस्थामा मिति २०६८।६।१० गते देखि कोही कसैलाई नसोधी आफूखुसी लाईन ब्यारेक छोडी भागी हिँडेको र निजको घर वतनमा बारम्बार खोजतलास गर्दा समेत कहिँकतै कुनै प्रकारको सम्पर्क नगरेको र निजलाई कार्यालयमा हाजिर हुन आउने बारे मिति २०६८।७।१५ को राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका गोरखापत्रमा समेत ७ दिने म्याद सूचना जारी गरी सक्दा समेत कहिँकतैबाट सम्पर्कमा नआई ५१ दिन सम्म गैरहाजिर रही आफ्नो पेशा प्रति नै उदासिनता देखाई विभागीय नीति निर्देशन विपरीत गरेको पाइएको हुँदा निज प्रहरी जवानलाई प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८८ को (झ) अनुसारको कसुरमा सोही नियमावलीको नियम ९३(२)(ख) ले दिएको

अधिकार प्रयोग गरी ऐ.नियम ८४ को देहाय (छ) बमोजिम सामान्यतः भविष्यमा सरकारी नोकरीका लागि अयोग्य नठहरिने गरी गैर हाजिर रहेकै मिति २०६८।६।१० देखि लागू हुने गरी मलाई नोकरीबाट हटाउने भन्ने निर्णय पर्चासहितको मेरो नामको जनाउ पत्र प्राप्त भएकोले प्रहरी नियमावलीको नियम ९२(४) बमोजिम पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी समक्ष पुनरावेदन गरेको थिए। पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी विपक्षी मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायब महानिरीक्षकले पनि मलाई नोकरीबाट हटाउने गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङका प्रहरी उपरिक्षकले गरेको उक्त मिति २०६८।८।२ को निर्णयलाई सदर गरी मिति २०७०।४।२७ मा निर्णय गरेकोले यो निवेदन गर्न आएको छु।

निर्णय पर्चामा उल्लेख भए बमोजिम मैले आफूखुसी ब्यारेक छाडी कार्यालयमा गैर हाजिर रही आफ्नो काम कर्तव्य र पदिय दायित्वको पालना नगरेको कदापी होइन। म तत्कालिन समयमा रुकुमको चौरजहारी इलाका प्रहरी कार्यालयमा रहँदा मेरो स्वास्थ्य त्यती राम्रो थिएन। पटक पटक कमजोरी महसुस हुने, पिसाव पहेलो हुने, पेट दुख्ने र कहिले काँही सामान्य ज्वरो आउने गर्दथ्यो। उक्त कुरा तत्कालिन अवस्थामा कार्यरत रहेका हवल्दार मेजर र प्रहरी निरीक्षकलाई पनि जानकारी गराउँदै मैले दुर्गम स्थानमा जागिर खाने भएकोले डाक्टरको अभावको कारण सामान्य स्वास्थ्य कर्मीको सल्लाह लिई दैनिक खानपानमा परहेजमा रहँदै आफ्नो शारीरिक अवस्थाको ख्याल गर्दै आएको थिए। तर मेरो शारीरिक अवस्था दिन प्रतिदिन कमजोर हुँदै गएको महसुस भै रुकुम जिल्लामा भरपर्दो डाक्टर समेत नभएकोले रुकुम जिल्लाबाट खासै टाढा नपर्ने मेरो आफ्नो घर भएको बाँके जिल्ला स्थित नेपालगञ्जमा औषधी उपचार गर्न जान्छु, केही दिनको लागि विदा दिनुहोस् भनी पटक पटक आफू तत्काल कार्यरत रहेको कार्यालयका प्रहरी निरीक्षकलाई जानकारी गराई निजसँग सहमती लिई निजकै आदेशअनुसार मौखिक रूपमा औषधी उपचारार्थ केही दिनको विदा पाई मिति २०६८।६।१० गते त्यहाँबाट हिँडी भेरी अञ्चल अस्पतालको इमरजेन्सी कक्षमा मिति २०६८।६।११ मा भर्ना भई त्यहाँ अस्पतालमा दुई दिन बसी मिति २०६८।६।१३ मा डिस्चार्ज भई मलाई टाइफाइडको कारण ज्वरो आएको कारण केही महिनासम्म लगातार औषधी सेवन गर्नु पर्ने, दैनिक खानपानमा निकै परहेज गर्नुपर्ने र तीन महिनासम्म पूर्णरूपमा आराम गर्न डाक्टरले सल्लाह दिएकोले डिस्चार्ज भएकै दिन नेपालगञ्जबाट म कार्यरत रहेको कार्यालयका प्रहरी निरीक्षकलाई टेलिफोनबाट सबै कुराको जानकारी गराई मलाई हाललाई एक महिनाको लागि विदा दिनु पर्‍यो भनी अनुरोध गरेको र उहाँले सहजै स्वीकारी मलाई मौखिक विदा दिएकोले घरमा औषधी सेवन गरी आराम गरी बसेको थिएँ। उक्त वास्तविकतालाई नदेखाई मलाई घर वतनमा खोजतलास गर्दा समेत सम्पर्क हुन नसकेको भनी आत्मनिष्ठ तवरले गैर हाजिर रहेको भनी लगाइएको आरोप व्यवहारिक रूपमा त्रुटिपूर्ण छ।

मैले कार्यालय प्रमुखलाई जानकारी गराई सहमती लिई विदामा बसेको वास्तविकतालाई ख्याल नगरी म माथि तत्कालिन अवस्थामा कार्यरत हवलदार मेजर रुद्रबहादुर शाहीले पुर्वाग्रह राखी पेश गरेको प्रतिवेदनलाई आधार लिई मलाई आफ्नो कुरा राख्ने मौका समेत नदिई एकै पटक नोकरीबाट हटाउने गरी भएको निर्णय मौजुदा प्रहरी ऐन, नियमावली र अन्य प्रचलित कानून प्रतिकूल छ। प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८९(२) मा सजाय गर्ने अधिकारीले सजाय गर्दा सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ। प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त अनुसार पनि मनासिव माफिकको समय दिई सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेमा सो अवसरबाट समेत बन्चित गरी मलाई नोकरीबाट निष्कासन गर्ने गरी गरेको सुरु कारवाही निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरी भएको पुनरावेदन तहको निर्णय बदर भागी छ। उक्त निर्णयबाट मेरो संविधान प्रदत्त हकका साथै प्रहरी ऐन तथा नियमावलीद्वारा प्रदत्त हकमा समेत आघात पुग्न गएकोले मलाई नोकरीबाट हटाउने गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङका प्रहरी उपरिक्षकले मिति २०६८।८।२ मा गरेको निर्णय सदर गर्ने गरी मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय सुर्खेतका प्रहरी नायव महानिरीक्षकले मिति २०७०।४।२७ मा गरेको निर्णय उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी म निवेदकलाई मेरो साविक पद र दरबन्दीमा पुनर्बहाली गरी मैले पाउनु पर्ने सम्पूर्ण तलब एवं सुविधा प्रदान गर्नु भनी विपक्षीहरूका नाममा परमादेश जारी गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको निवेदन।

यसमा के कसो भएको हो? निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो? आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाको म्याद बाहेक १५ दिनभित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मार्फत लिखितजवाफ पेश गर्नु भनी विपक्षीहरूलाई सूचना पठाई लिखितजवाफ आए पछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस अदालतबाट मिति २०७०।७।१५ मा भएको आदेश।

रिट निवेदक तत्काल इलाका प्रहरी कार्यालय चौरजहारी रुकुम दरबन्दीका प्र.ज. निरजकुमार बाहुन मिति २०६८।६।१० गते देखि कोही कसैलाई जानकारी नदिई आफूखुसी लाईन ब्यारेक छाडी भागी हिडेकोले निजको सम्बन्धित घर ठेगानामा खोज तलासका लागि लेखपढी भई अ.बं. ११० नं. बमोजिम हाजिर हुन जाने बारेको म्याद सूचना घर दैलोमा टाँस हुँदा र मिति २०६८।७।१५ को गोरखापत्र दैनिकमा ७ दिने म्याद सूचना प्रकाशित हुँदा समेत हाजिर हुन नआएको र कुनै पनि प्रहरी कार्यालयको सम्पर्क समेतमा नआई आफूखुसी ५१ दिन सम्म गैर हाजिर रहेकोले प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८८ को देहाय (झ) अनुसारको कसूरमा ऐ. को नियम ९३ को २(ख) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नियम ८४ को देहाय (छ) बमोजिम निजलाई नोकरीबाट हटाउने गरी प्रहरी उपरिक्षकले मिति २०६८।८।२ मा गरेको निर्णय कानून सम्मत देखिएकोले सदर गर्ने गरी मिति २०७०।४।२७ मा यस कार्यालयको पुनरावेदन तहबाट

समेत निर्णय भएको छ। निजले आफूलाई सफाई पेश गर्ने मौका समेत नदिई नोकरीबाट हटाइएको भन्ने जिकिर लिएकोमा भागी पत्ता नलागेको वा अरु कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको कर्मचारीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिई रहनु नपर्ने कुरा प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८९ को २(क) मा प्रष्ट व्यवस्था रहेकोले निजलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिई रहनु पर्ने होइन। अतः निवेदकलाई निजको कसूर अनुसार नै नोकरीबाट हटाउने गरी गरिएको सुरु निर्णय र सुरु निर्णयलाई सदर गर्ने गरी भएको पुनरावेदन तहको निर्णय कानूनसम्मत नै हुँदा रिट जारी हुने अवस्था छैन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय सुर्खेत र ऐ. का कार्यालय प्रमुखको संयुक्त लिखितजवाफ।

रिट निवेदकले प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८९(२) अनुसार सजाय गर्ने अधिकारीले सजाय गर्दा सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्ने भन्ने दावी गरेकोमा निज रिट निवेदकलाई सफाई पेश गर्नका लागि घरमा प्रहरी टोली खटिई गई हाजिर हुने जानकारी गराएको, सो गर्दा समेत हाजिर नभएको हुँदा सबैलाई थाहा हुने गरी गोरखापत्रमा सूचना जारी गर्दा समेत हाजिर हुन नगई आफ्नो सफाई पेश गर्ने तर्फ कुनै जिम्मेवार नै नभई ५१ दिनसम्म सम्पर्क नगरी गैर हाजिर भएको हुँदा निजलाई प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ९३ को २(ख) को अधिकार प्रयोग गरी नोकरीबाट हटाइएको हो। ५१ दिन सम्म सम्बन्धित कार्यालय तथा नजिकको प्रहरी युनिट समेतलाई जानकारी नगराई गैर हाजिर रहेकोले निजको जिकिर झुठा भएकोले खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङको संयुक्त लिखितजवाफ।

नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदकका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री गोपालकृष्ण घिमिरेले रिट निवेदक पेट दुख्ने, ज्वरो आउने लगायतका बिरामी भै निज कार्यरत स्थानमा भरपर्दो उपचारको व्यवस्था नभएकोले उपचार गर्नका लागि तत्काल कार्यरत प्रहरी निरीक्षकलाई जानकारी गराई निजले मौखिक रूपमा विदामा जान स्वीकृती दिएकाले नेपालगञ्जमा गई उपचार गराएका र डाक्टरले टाइफाइड भएको कारण औषधी सेवन गरी आराम गर्न सल्लाह दिएकोले टेलिफोन मार्फत सो को जानकारी कार्यालयमा गराएको अवस्था हुँदा विदा स्वीकृत नगराई लाइन ब्यारेक छाडी हिडेको भन्ने आरोप लगाई नोकरीबाट हटाउने गरी गरिएको निर्णय त्रुटिपूर्ण छ। निवेदकलाई प्रहरी नियमावली बमोजिम स्पष्टिकरण सम्म नसोधी, सफाई पेश गर्ने मौकाबाट समेत बञ्चित गरी गरिएको निर्णय प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तसमेत विपरीत भएकोले उत्प्रेषणको आदेश द्वारा उक्त त्रुटिपूर्ण निर्णय बदर गरी निजलाई सेवामा पुनर्बहाली गर्नु भनी परमादेश जारी गरी पाउँ भनी र विपक्षीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान सहन्यायाधिवक्ता श्री कृष्णजिवी घिमिरेले रिट निवेदकले कार्यालयमा कुनै जानकारी नगराई लाइन ब्यारेक छाडी लामो समयसम्म अनुपस्थित भएको अवस्था छ। मौखिक रूपमा विदा स्वीकृत गराई

हिडेको र टेलिफोनबाट समेत जानकारी गराएको भन्ने जिकिर लिएपनि सो कुरा प्रमाणद्वारा पुष्टि गर्न सकेको अवस्था छैन। लामो समयसम्म कार्यालयमा अनुपस्थित रहेको कारण उपस्थित हुन घर ठेगानामा सूचना टाँस गरिएको र गोरखापत्रमा समेत सूचना प्रकाशित गरिएको हुँदा सुनुवाईको मौका नै नपाएको भन्ने जिकिर आधारहिन छ। निजलाई सेवाबाट हटाउने गरी भएको निर्णय कानूनसम्मत हुँदा माग बमोजिमको आदेश जारी हुने अवस्था छैन, खारेज गरी पाउँ भनी बहस गर्नु भयो।

उपरोक्त बमोजिम विद्वान अधिवक्ता र विद्वान सहन्यायाधिवक्ताले गर्नु भएको बहस सुनी निवेदन सहितका मिसिल कागजात अध्ययन गरी हेर्दा, निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुने हो वा होइन भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा, आफू कार्यस्थलमा रहदाका अवस्थामा पेट दुख्ने, ज्वरो आउने लगायतका विरामी भएको र कार्यस्थल दुर्गम ठाउँमा भएकोले भरपर्दो चिकित्सक समेत उपलब्ध हुन नसकेकोले उपचार गर्नका लागि कार्यालय प्रमुख प्रहरी निरीक्षकलाई जानकारी गराई निजको मौखिक आदेश बमोजिम विदा लिई नेपालगञ्जमा गई उपचार गराएको, डाक्टरले टाइफाइड भएको कारण औषधी सेवन गरी आराम गर्न सल्लाह दिएको हुँदा सोको जानकारी टेलिफोन मार्फत कार्यालयमा गराई आराम गरी बसेको अवस्थामा विदा स्वीकृत नगराई लाइन ब्यारेक छोडी हिडेको भन्ने आरोप लगाई प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८९(२) विपरीत सफाई पेश गर्ने मौकासमेत नदिई प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त विपरीत मलाई नोकरीबाट हटाउने गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङका प्रहरी उपरिक्षकले मिति २०६८।८।२ मा निर्णय गरेकोले सो उपर मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयमा पुनरावेदन गरेकोमा सो कार्यालयका प्रहरी नायब महानिरीक्षकले पनि उक्त निर्णयलाई नै सदर गरी मिति २०७०।४।२७ मा निर्णय गरेको हुँदा उक्त त्रुटिपूर्ण निर्णय उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी म निवेदकलाई सेवामा पुनर्बहाली गर्नु भनी परमादेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदकको मुख्य निवेदन दावी रहेको देखिन्छ। विपक्षीहरूको लिखितजवाफ हेर्दा, रिट निवेदक मिति २०६८।६।१० देखि कोही कसैलाई जानकारी नदिई आफूखुसी लाइन ब्यारेक छोडी भागी हिडेकोले निजको घर ठेगानामा हाजिर हुन आउने बारेको म्याद सूचना टाँस गरेको र गोरखापत्रमा ७ दिने सूचना जारी गर्दा समेत उपस्थित हुन नआई ५१ दिन सम्म गैर हाजिर भएकाले प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८८(झ) को कसूरमा ऐ. ८४(छ) बमोजिम निजलाई सामान्यतः भविष्यमा सरकारी नोकरीका लागि अयोग्य नठहरिने गरी सेवाबाट हटाउने गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङका प्रहरी उपरिक्षकले मिति २०६८।८।२ मा गरेको निर्णय कानूनसम्मत रहेकोले पुनरावेदन तहबाट समेत सदर हुने ठहरी निर्णय भएको हुँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुने अवस्था छैन, खारेज गरी पाउँ भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो।

रिट निवेदकलाई सेवाबाट हटाउने गरी भएको निर्णय सहितको मिसिल अध्ययन गर्दा, इलाका प्रहरी कार्यालय चौरजहारी रुकुम दरवन्दीका प्रहरी जवान निरजकुमार बाहुन मिति २०६८।६।१० देखि कोही कसैलाई नसोधी आफूखुसी लाईन ब्यारेक छोडी भागी हिडेको र निजको घर वतनमा बारम्बार खोजतलास गर्दा समेत कहिँकतै कुनै प्रकारको सम्पर्क स्थापित समेत नगरेको र निजलाई कार्यालयमा हाजिर हुन आउने बारे मिति २०६८।७।१५ को राष्ट्रिय गोरखापत्र दैनिक पत्रिकामा समेत ७ दिने म्याद सूचना जारी गर्दा समेत कहिँकतैबाट सम्पर्कमा नआई ५१ दिनसम्म गैर हाजिर रही आफ्नो पेशा प्रति नै उदासिता देखाई विभागीय नीति निर्देशन विपरीतको कार्य गरेको पाइएको हुँदा यसरी आफूखुसी भागी हिँडी यति लामो समयसम्म गैर हाजिर रहने प्रहरी कर्मचारीलाई प्रहरी संगठनमा राखी रहदा त्यसको नकारात्मक असर अन्य प्रहरी कर्मचारीहरु समेतमा पर्न जाने भएकोले निजलाई प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८८ को (झ) को कसुरमा सोही नियमावलीको नियम ९३(२)(ख) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी ऐ. को नियम ८४ को देहाय (छ) बमोजिम सामान्यतः भविष्यमा सरकारी नोकरीका लागि अयोग्य नठहरिने गरी निज गैर हाजिर रहेको मिति २०६८।६।१० देखि लागू हुने गरी नोकरीबाट हटाउने भनी जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङका प्रहरी उपरिक्षकले मिति २०६८।८।२ मा निर्णय गरेको र सो निर्णय उपर निज प्रहरी जवानले मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय सुर्खेतमा पुनरावेदन गरेकोमा सो कार्यालयका प्रहरी नायब महानिरीक्षकबाट समेत उक्त निर्णय नै सदर हुने ठहरी मिति २०७०।४।२७ मा निर्णय भएको देखिन्छ।

रिट निवेदकले आफू विरामी भै उपचारार्थ मौखिक रूपमा विदा स्वीकृत गराई विदामा बसेको, उपचार पश्चात टेलिफोन मार्फत कार्यालयमा जानकारी गराएको भनी जिकिर लिएकोमा सो कुरा प्रमाणद्वारा पुष्टि गर्न सकेको देखिँदैन भने निजले लिखित रूपमै विदा स्वीकृत गराउन नसकेको कुनै तथ्ययुक्त कारण पनि उल्लेख गर्न सकेको पाइँदैन। लिखित रूपमा विदा स्वीकृत गराउन नसकि विदामा बस्नु परेको कुनै तथ्ययुक्त कारण रहेको भए सो कुराको जानकारी नजिकको कुनै प्रहरी कार्यालय वा आफू कार्यरत कार्यालय वा सो को तालुक कार्यालयमा लिखित रूपमा गराउन सकिनेमा सो गरेको भन्ने पनि देखिएको छैन। यसप्रकार रिट निवेदक कुनै जानकारी वा विदा स्वीकृत नगराई कार्यालयमा गैर हाजिर रहेको देखियो। निजले आफूलाई नोकरीबाट हटाउनु पूर्व सफाई पेस गर्ने मौकासमेत प्रदान नगरिएको भनी लिएको जिकिर सम्बन्धमा हेर्दा, निज मिति २०६८।६।१० देखि आफ्नो कार्यरत स्थानमा विना कुनै जानकारी गैर हाजिर रहेको भनी बाटाका म्याद बाहेक २४ घण्टा भित्र सम्बन्धित कार्यालयमा सम्पर्क राख्न जाने बारेको निजको नामको सूचना मिति २०६८।८।३ मा निजको घर ठेगानामा टाँस तामेल भएको र उक्त सूचना बमोजिम पनि निज कार्यालयमा सम्पर्कमा नआएको भनी कार्यालयमा गैरहाजिर रहनु परेको कुनै कारण भए बाटाका म्याद बाहेक ७ दिनभित्र सन्तोषजनक कारण खोली स्पष्टिकरणसहित हाजिर

हुन आउनु अन्यथा प्रहरी नियमावली, २०४९ बमोजिम सेवाबाट हटाउनेतर्फ आवश्यक कारवाही हुने भनी मिति २०६८।७।१५ को गोरखापत्र दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशित हुँदा समेत निज कार्यालयमा सम्पर्कमा आएको देखिँदैन।

प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८९(२) मा प्रहरी कर्मचारीलाई कुनै सजायको आदेश दिनु अघि कारवाही गर्न लागिएको कुरा उल्लेख गरी हुनसक्ने सजाय समेत खुलाई सूचना दिई निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको र ऐ. को स्पष्टिकरणको खण्ड (क) मा भागी पत्ता नलागेको वा अरु कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा यस नियमावलीको कार्यविधिको रीत पुन्याउनु पर्ने छैन भन्ने र खण्ड (ग) मा सफाई पेश गर्ने मौका दिँदा मनासिव नपर्ने भएमा सो कुराको पर्चा खडा गरी त्यस्तो प्रहरी कर्मचारीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्ने छैन भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। यी रिट निवेदक विदा स्वीकृत नगराई लामो समयसम्म कार्यालयमा गैर हाजिर रहेका र हाजिर हुन आउने बारेको सूचना घर दैलामा टाँस हुनुका साथै गोरखापत्रमा सूचना प्रकाशित गर्दासमेत निज कार्यालयमा सम्पर्कमा आएको नदेखिँदा त्यसरी सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएका त्यस्ता प्रहरी कर्मचारीको हकमा उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम सफाई पेश गर्ने मौका दिई रहनु पर्ने नदेखिएको र सो सम्बन्धमा सजाय गर्ने अधिकारीबाट छुट्टै पर्चा समेत खडा गरिएको देखिन्छ।

निवेदकलाई प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८८(झ) को कसूरमा ऐ. को नियम ८४(छ) बमोजिम सामान्यतः भविष्यमा सरकारी नोकरीका लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने निर्णय भएको देखिन्छ। उक्त नियम ८८(झ) मा मनासिव कारण नभई वा विदा नलिई विदा बसेमा वा गैरहाजिर भएमा सजाय गर्ने अधिकारीले त्यस्ता प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरीबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्न सक्ने भन्ने र नियम ८४ मा सजायका विभिन्न प्रकारहरू उल्लेख भै सो को उप नियम (छ) मा भविष्यमा सरकारी नोकरीको लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने सजायको व्यवस्था गरिएको देखिन्छ। यी रिट निवेदक कुनै जानकारी नगराई, विदा नलिई ५१ दिन सम्म गैरहाजिर रहेको देखिन्छ। प्रहरी सेवा सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा र जनताको सुरक्षासँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित अत्यन्त संवेदनशिल सेवा हो। त्यस्तो सेवामा कारयरत कर्मचारीमा उच्च अनुशासनको अपेक्षा गरिन्छ, लापरवाहीको कुनै गुन्जायस रहन सक्दैन र रहनु पनि हुदैन। यसप्रकार निवेदक विदा नलिई लामो समयसम्म कार्यालयमा गैरहाजिर रही लापरवाहीयुक्त कार्य गरेको देखिँदा निजलाई सरकारी सेवामा अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने गरी अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट भएको निर्णयमा कुनै त्रुटि रहेको देखिन आएन।

अतः माथि उल्लिखित आधार कारणबाट रिट निवेदक निरजकुमार बाहुन विदा नलिई, कार्यालयमा कुनै जानकारी नै नगराई कार्यालयमा गैरहाजिर रही लापरवाहीयुक्त कार्य गरेको देखिँदा प्रहरी नियमावली, २०४९ को नियम ८८(झ) को कसूरमा ऐ. को

नियम ८४(छ) बमोजिम निजलाई समान्यतः भविष्यमा सरकारी नोकरीका लागि अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङबाट मिति २०६८।८।२ मा भएको निर्णय सदर हुने ठहर्‍याएको मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतका प्रहरी नायब महानिरीक्षकले मिति २०७०।४।२७ मा गरेको निर्णयमा कुनै त्रुटी रहेको नदेखिँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुन सक्ने अवस्था देखिन आएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्‍छ। दायरीको लगत कट्टा गरी यो आदेशको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मार्फत विपक्षीहरूलाई दिई नियमानुसार मिसिल बुझाई दिनु।

प्रधान न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इति सम्बत् २०७२ साल भाद्र २३ गते रोज ४ शुभम्

इजलास अधिकृत:- सन्तोषप्रसाद पराजुली

कम्प्युटर टाइप:- रामशरण तिमिल्सीना